

Derleyen UĞUR BİRYOL
“Karardı Karadeniz”

İletişim Yayınları 1771 • Memleket Kitapları 21

ISBN-13: 978-975-05-1070-0

© 2012 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2012, İstanbul

EDİTÖR Tanıl Bora

DİZİ KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Uğur Biryol

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Remzi Abbas

BASKI ve *CILT* Sena Ofset • SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 03 21

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

Derleyen
UĞUR BİRYOL

“Karardı Karadeniz”

Kazım Koyuncu'ya...

İÇİNDEKİLER

<i>Sunuş: Neden karardı Karadeniz?</i>	
UĞUR BİRYOL	11

Karadeniz deyince...

<i>Sancılı geçmişten sessiz sona</i>	
VAHİT TURSUN	15

<i>Karadeniz deyince</i>	
KAMİL AKSOYLU	43

Ekonomi-politik

<i>Çayın tarihsel yolculuğu, Karadeniz'e getirilişi ve şimdiki ahvali üzerine</i>	
UĞUR BİRYOL	77

<i>Mevsimlik fındık işçiliği</i>	
<i>Mevsimlik fındık işçiliği meselesine</i>	
<i>Ordu ve Giresun ekonomi-politiğinden bakmak</i>	
SELÇUK KÜPÇÜK	97

<i>Karadeniz sahil yolunun kıyııcı etkisi</i> UĞUR BIRYOL	117
<i>Ortada bir “Batı Karadeniz”</i> HÜSEYİN ÇOBAN	129
<i>Bir sınır kasabası olarak Hopa</i> <i>Sınırın ekonomik, sosyal ve kültürel etkilerinin analizi</i> LATİFE AKYÜZ	139

Etno-politik

<i>Karadeniz halkları, asimilasyon ve reasimilasyon</i> MAHIR ÖZKAN	163
<i>Laz mısımız? Estağfurullah!</i> <i>Laz kimliğinin politik sınırları</i> NILÜFER TAŞKIN	179

Kentler ve kentlilik

<i>Dönüşü olmayan yol: Kent kültürünün yitişi</i> AHMET ÖZER	195
<i>Çokkültürlülükle yoğrulmuş bir kent: Ordu</i> İBRAHİM DIZMAN	205
<i>Dönmeye direnmek</i> HAKAN KULAÇOĞLU	219

Muhalefet ve sol

<i>Karadeniz’in sol köşesi: Hopa</i> <i>Siyasetin yerelleşmesi bağlamında bir okuma</i> CEMİL AKSU	231
--	-----

<i>Karadeniz'in imajını yenileyen yeni toplumsal hareketler: HES karşıtı mücadeleler</i>	
MAHMUT HAMSICI	289

Müzik, sinema, arkeoloji

<i>Karadeniz halk kültürü ve tektipleşme</i>	
ÖMER ASAN	305
<i>“Karadeniz müziği”nin çokkültürlülüğünün bir sembolü olan kemençenin izinde</i>	
MEHMET AKIF ERTAŞ	313
<i>Karadeniz-rock</i>	
AYŞENUR KOLIVAR	321
<i>Gidelim Ernesto gibi</i>	
KIVANÇ KOÇAK	365
<i>Bir oyuncu olarak doğa: Karadeniz platolu filmler</i>	
BIRKAN YÜKSEL	375
<i>Batı Karadeniz'deki bölgesinde son on yılda yapılan arkeolojik çalışmalar ve kültürel yansımaları</i>	
MURAT KARASALİHOĞLU	395

Cinsiyet ve erkeklik krizi

<i>Yoksullaşma, sağcılık, Trabzonspor taraftarlığı ve Nataşaların gölgesinde Trabzon erkekliği</i>	
MEHMET BOZOK	413
<i>Nataşalar</i>	
KAMİL AKSOYLU	445

Trabzonspor olayı

Trabzonspor ufuneti

METİN KONDEL471

“Kazansaydık o maçı”

5 Mayıs 1996 tarihinde oynanan

Trabzonspor-Fenerbahçe maçına ilişkin notlar

ALİ EROĞUL489

YAZARLAR511

Sunuş: *Neden karardı Karadeniz?*

UĞUR BİRYOL

Sondan başlarsak neden karardığına, hiç kuşkusuz öncelikle HES'lerden. Her bir derenin üzeri örtüldü, suları tünellere hapsedildi. Her yapılan HES ya da baraj, bir vadinin rengini soldurdu. Sonra sahil yolları yapıldı, insanların denizle olan bağlantısı kesildi. Herhalde deniz kenarında denizi yaşayamayan tek bölge olarak da tarihe geçmiş oldu. Tarihle olan bağlarını hızla kesti, geçmişe ait birçok eser yok edildi, yerine yekpare bloklar dikildi, sahilden bakınca içerisi bile görülmeyen, birbirine benzeyen kentler yaratıldı. 70'lerde hatırı sayılır biçimde sol kültürü yaşatan birçok bölgesi olmasına rağmen, 12 Eylül'den sonra hızla muhafazakârlaştı, milliyetçiliğe teslim etti kendini. Bu milliyetçi yapılanmanın altyapısı birçok cinayeti beraberinde getirdi, özellikle Trabzon üzerine karabulutlar çöktürdü. Trabzonspor dışında ulusal anlamda bir takımla varlığını sürdürmedi, futbolda da kadük kaldı. Eskiden tiyatroların, sinema salonlarının, bölgesel gazete ve dergilerin sunulma mekânıyken, 80'den sonra bu özelliklerini kaybetti, sürekli göç verdi ve içine kapandı. Karadeniz bölgesi son 30 yılda çok değerini kaybetti, kültürel olarak da siyasal olarak da. İşte bu kitap bir anlamda Karadeniz'in neden karardığını, solduğunu da diyebiliriz, bir nebze anlatmayı amaçlıyor. Koskoca bir coğrafyanın

her türlü melanetle yok edilmesinin hikâyelerini okuyacaksınız. Şimdiden sonrası için kültürel değerlerinin bilhassa yozlaştırılmadan yaşatılmasına ve korunmasına yönelik bir katkı olması dileğiyle...